

TRO TIL TIDEN

Tag imod vidnesbyrdet

4. søndag i advent,
Johs. 1, 19-28

AF KAI KJÆR HANSEN

dr.teol.

Ingen, der læser Johannesevangeliet, kan være i tvivl om, hvad evangelisten Johannes mener om Jesus. Alle-rede i den storslåede indledning, i prologen, præsenteres Jesus som det guddommelige ord, der på en spændingsfyldt måde var hos Gud og var Gud, og som blev menneske i Jesus af Nazaret. Evangelisten selv vidner for sin egen nutid om, at Jesus er Kristus, Guds søn. Tror man på hans vidnesbyrd, får man livet fra Gud i eje.

Men evangelisten kan også pege på andre vidner. Skrifterne vidner om Jesus, Faderen vidner, Jesus selv vidner. Det samme gør Helligånden og disciplene. Og ikke at forglemme Johannes Døber. Også han vidner.

I prologen har Døberen allerede lagt røst til vidnesbyrdet, at »den kommende«, dvs. Jesus har været til forud for Døberen. At Døberen var født før Jesus, betyder ikke, at han har forrang for ham. At han er blevet en offentlig kendt person før Jesus, indebærer ikke, at han er mere betydningsfuld end sin fætter Jesus. Døberen er en røst, som skal forberede den kommendes komme.

Deputationen af jødiske ledere fra Jerusalem, som sendes ud til Døberen, har til opgave at afklare, hvem Døberen egentlig er. Jesus er endnu

uden for deres synsfelt. Hvem er du? spørger de. Og de får et klart svar. Han er ikke Messias eller en messiansk skikkelse. I Døberens negative vidnesbyrd om sig selv antydes, at den kommende rent faktisk er kommet - for de religiøse ledere stadig som den ukendte.

Mellem linjerne får evangelisten Johannes sagt, at der ikke var nogen rivalisering mellem de to fætre, mellem Døberen og Jesus. Og skulle nogle i hans samtid mene, at Døberen var den sande Messias og Jesus den falske Messias, vidner evangelisten imod en sådan opfattelse.

Evangelisten Johannes ved selvfølgelig udmærket godt, at der ikke kan skabes tro på Jesus ved bare at sige, hvem Johannes Døber ikke er. Men efter at nysgerrigheden for den kom-

mende er vakt, vidner Johannes Døber næste dag og siger om Jesus: »Se, der er Guds lam, som bærer verdens synd.«

Egentlig er det lidt ærgerligt, at de ord ikke er med i teksten til fjerde søndag i advent. For evangelisten Johannes hører tingene nemlig sammen. Jesu død er for ham ikke et appendiks.

Han vil have sine læsere til at tænke tingene sammen. Sådan som også Grundtvig gør det på sin omvendte måde, når han siger, at påske og pinse udspang af jul. Ingen virkelig påske- og pinseglæde, uden at julens budskab medtænkes. Og for evangelisten: intet vidnesbyrd om ordet, der blev kød, uden at tænke på manden på korset, Guds lam, som bærer verdens synd.

Johannes Døber havde forstået det. Hans fætter Jesus var meget mere end han. Middelalderens malere forstod det også, når de undertiden fremstillede Johannes Døber med en overnaturlig stor pegefinger, der pegede hen på Jesus. Og ikonmalerne har forstået det, når de fremstiller det lille Jesusbarn med ligklæder og liggende i en krybbe, som egentlig er en kiste! Gad vide, om vi har forstået det? Og tør vidne om det! Også ved juletid. At barnet i krybben skal tolkes i lyset af, hvad der senere skete med denne mand på korset - og omvendt!

Tør vi, så kan vi også synge:

Født er Herren af en mø,
og vi ej fødes til at dø,
Gud med os, Immanuel,
Immanuel

TRO TIL TIDEN

Guds lydige søn

Fastelavn,
Matt. 3, 13-17

AF KAI KJÆR-HANSEN
theol.dr.

I Det Gamle Testamente findes betegnelsen Guds søn bl.a. brugt om Israels folk og Israels konger. To grundlæggende forhold karakteriserer betegnelsen. For det første udvælgelse, hvilket betyder, at Israels folk og konger tager del i virkeliggørelsen af Guds vilje og plan. For det andet lydighed mod Gud, hvilket indebærer, at man adlyder de bud og anordninger, som Gud har fastsat. Igennem Israels historie vises det, at Israels folk

og konger ofte er ulydige sønner af Gud.

Anderledes er det med Jesus. Beretningen om Jesu dåb indeholder begge motiver. Han er Guds udvalgte og lydige søn.

Dåb er for syndere. Det vidste Johannes Døber. Forud for beretningen om Jesu dåb har Døberen opfordret folk til at blive døbt. Mange fulgte opfordringen. Og nu kommer Jesus så fra Galilæa for at blive døbt, han som evangelisten Matthæus allerede har præsenteret som søn af jomfru Maria og søn af Gud. Og ikke nok med det. Jesus er præsenteret som den, der skal frelse sit folk fra deres synder. Jesus, der skal frelse andre fra synd, har derfor ikke selv behov for frelse gennem en omvendelsesdåb. Derfor søger Døberen fornuftigt nok at hindre Jesus. Jesus, den »stærkere«, skal efter hans mening ikke underkaste sig den svageres dåb. Men også på

dette punkt viser Jesus sig som den »stærkere«.

Han siger: »Lad det nu ske! For således bør vi opfylde al retfærdighed.«

Ordene er de første overhovedet på Jesu læber i Matthæusevangeliet og har som sådan vægt. Når Jesus med disse ord insisterer på dåb, viser han sig som den lydige Guds søn. Guds vilje skal gøres, både når det drejer sig om Døberen og om Jesus. Døberens opgave som vejbereder for Messias er først fuldført, når han har døbt Jesus. Og Jesu opgave som Guds søn indebærer, at han solidariserer og identificerer sig med folket, der består af syndere og ulydige børn af Gud. Derfor må Døberen døbe Jesus.

For Matthæus bliver Jesus ikke først Guds søn ved dåben. Det er han fra fødslen. Beretningen om Jesu dåb viser derimod, hvordan Jesus som Guds søn indvies til sin gerning,

udrustes med Helligånden og proklameres som Guds søn. Netop betegnelsen Guds søn er i Matthæusevangeliet den centrale kristologiske betegnelse for Jesus.

I himmelrøstens proklamation lyder det: »Det er min elskede søn; i ham har jeg fundet velbehag.« Ordene giver genlyd af to steder fra Det Gamle Testamente, nemlig Salme 2,7, hvor Israels konge kaldes Guds søn, og Esajas' Bog 42,1, hvor det siges om Herrens tjener, at han er den udvalgte, som Gud har fundet velbehag i. Med denne sammenkobling er betegnelserne Guds søn og Guds tjener blevet nært forbundne.

Med proklamationen af Jesus som Guds søn nås et højdepunkt i første hovedafsnit af Matthæusevangeliet. Jesus er nu salvet og udrustet til at påbegynde sin offentlige virksomhed. Men der er også givet et klart signal: Jesus som Guds søn har til opgave at

være Herrens lidende tjener. Allerede i Jesu dåb peges der frem mod Jesu kors.

I den efterfølgende beretning, fristelsen i ørkenen, fristes Jesus som den netop proklamerede Guds søn til at være den ulydige Guds søn. Han modstår fristelsen.

Motivet med Jesus som Guds lydige søn gjorde indtryk på de første kristne. Det genfindes f.eks. i den flotte hymne i Filipperbrevet kapitel 2: »...lydig indtil døden, ja, døden på et kors«. Nu var de blevet udvalgt i ham og kunne dermed kalde Jesu himmelske far for deres far. Og som børn af Gud vovede de at opfordre hinanden til at være lydige sønner og døtre af ham og gøre Guds vilje. På den måde blev Jesus, som havde frelst dem, også et eksempel til efterfølgelse.

Evangeliet drejer sig om Guds vilje. Jesus udførte den helt, ikke delt.

TRO TIL TIDEN

Shalom: fred til jer!

1. søndag efter påske,
Johs. 20, 19-31

AF KAI KJÆR-HANSEN

Teol.dr.

Evangelisten Johannes er ved at lægge sidste hånd på værket og pen- nen til side. Ved afslutningen af sin bog om Ordet, der blev kød, gør han status. Han har ikke taget alt med i historien om Jesus. Han kunne have skrevet om andre »tegn«, som Jesus gjorde. Men det, han har skrevet, er nok.

Og hensigten er klar nok. Han har ingen skjult dagsorden: hans ord om Jesus skal i nutid og fremtid skabe tro

på den Jesus, som havde været lyslevende iblandt dem. Men fraværende vil Jesus nu ikke være i fremtiden. Ved Helligånden er den fraværende Jesus nemlig stadig den nærværende. Og livet er i hans navn, når man tror på ham.

Se Jesus, sådan som disciple havde set ham, kan man nemlig ikke mere. Det hører fortiden til. Fra nu af gælder: »Salige er de, som ikke har set og dog tror.«

Den sidste aften, Jesus var sammen med sine disciple, havde han stillet dem i udsigt, at Helligånden - Talsmanden - skulle komme. I den forbindelse havde han sagt: »Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte må ikke forfærdes og ikke være modløst!«

Påskeaften, bag lukkede døre, havde de nu alligevel været bange. Shalom lakem, fred til jer, havde den opstandne så sagt, da han viste sig for

dem. Efter at frygten var blevet afløst af glæde over nærværet og gensynet, havde han igen sagt: Shalom lakem, fred til jer. Og så havde han blæst den livgivende ånde i dem og sagt, at de skulle modtage Helligånden. Evangelisten skaber ikke her én sammenhængende historie mellem påske og pinse. Det vigtige er, at Jesus nu opfylder, hvad han har lovet. Opgaven, der ligger foran disciplene, kan de ikke klare alene. Der skal Helligånd til for at kunne fortsætte Jesu gerning, og for at mennesker kan gentage, hvad Thomas sagde til Jesus: »Min Herre og min Gud!«

Hvad disciplene oplevede påskedag, er evangelisten ikke i tvivl om. De havde set Jesus, den Jesus de havde lagt i graven, ikke skindød, men stendød. Når de fortæller Thomas herom, baserer de ikke deres ord på løse antagelser, men på fakta: »Vi har set Herren.«

Thomas tvivler. Hans attitude kan

selv vi forstå - og derfor synes vi om ham; det er let at identificere sig med ham. Men vores totale identifikation med Thomas har evangelisten alligevel umuliggjort. Thomas får nemlig lov til at se den korsfæstede og opstandne Herre - og sammen med de andre, otte dage efter, hører han også de velsignede ord fra Jesus: Shalom lakem, fred til jer.

Men, siger evangelisten, at se Jesus - sådan som disciplene gjorde det - får kommende generationer ikke lov til. »Salige er de, som ikke har set og dog tror.«

Med disse glimt har evangelisten gjort sit til at tegne billedet af kirkens grundvilkår. Den har ordet, der er baseret på faktuelle hændelser. De faktuelle hændelser hører fortiden til og gentages ikke. Kirkens Herre fordrer tro. Denne tro skabes, når Helligånden gør brug af ordet og gør sin gerning i hjerterne. Med troen følger livet, livet med Gud, her og nu og på

den anden side af den mørke grav.

Og så kan - og skal - kirken forkynde påskebudskabet med frimodighed: at den fraværende Jesus er nærværende i sin menighed. Og at han stadig kommer til sine troende med et Shalom lakem, fred til jer, på Helligåndens læber! Og at han ikke bare kommer med et ønske om fred, men giver fred, og hvor den fred, han giver, er noget langt mere end en følelse af at have det godt. Hans fred er ikke det samme som fravær af kampe og fravær af anfægtelse, og den fred, han giver, har intet at gøre med sentimental og egoistisk lykkefølelse.

Når den fraværende Jesus ved Helligånden siger: Fred til jer, er det det samme som at sige: Frelse til jer, evigt liv til jer. Og det er i evangelistens ånd at tilføje: Det evige liv begynder her og nu - for påske og opstandelse betyder liv, selv når vi er mærket af død.

KD 5/6-1999

TRO TIL TIDEN

At høre ordentligt efter

1. søndag efter Trinitatis,
Lukas 16, 19-31

AF KAI KJÆR-HANSEN
theol.dr.

Beretningens navn har vi vænnet os til. »Lignelsen om den rige mand og Lazarus« kalder vi den. Lad os bare fortsætte med det. I sit liv var Lazarus fattig, fik ikke mad fra den riges bord, og hundene slikkede hans sår. Efter sin død befinder han sig i »Abrahams skød«, hos jødernes stamfader. Det er salighed. Omvendt befinder den rige mand sig efter sin død i pinestedet. Det er det modsatte af salighed. Mellem de to steder bygges ikke broer. Der er en afgrundsdyb kløft.

Man skal ikke vente at finde alt sagt om alle mulige ting i enhver af Jesu lignelser.

Man skal heller ikke ud fra en lignelse og dens billedtale lave alt for bombastiske dogmatiske læresætninger. Men lignelsen går totalt i stykker, hvis det ikke fastholdes, at der er en dobbelt udgang på livet - om vi kan li' at høre det eller ej.

Lazarus er en nødvendig kontrastfigur. Som sådan er han vigtig, men det er ikke ham og hans skæbne, der er i centrum. Havde man kaldt lignelsen »Dommen over de rige der ikke vil høre«, var man kommet lidt nærmere på lignelsens pointe.

Man kommer til at gøre Jesu forkyndelse meget banal, hvis man mener, at lignelsens hovedpointe er, at fattige mennesker på denne jord automatisk bliver »rige« i den kommende verden, og at rige mennesker på denne jord automatisk bliver »fattige« i den kommende verden. Lignelsen svarer ikke på spørgsmålet, *hvordan* man bliver frelst. Derimod bevares lignelsens radikalitet - og udfordrer os rige mennesker - når man ser den som et domsord

mod rige, der forsømmer at høre ordet fra Gud, mens de lever.

Det var netop det, lignelsens rige mand havde forsømt. Som jøde burde han have hørt, at Gud er én, og at man skal elske Gud af hele sit hjerte og af hele sin sjæl og af hele sin styrke. At elske Gud helt - og ikke delt - betyder, at man også elsker ham med sin mammon. Elsker sin næste som sig selv.

Dette havde den rige ikke gjort. Han havde elsket sig selv. Han havde forsømt sin næste. Han havde været forblindet af sin egen velstand. Af sin egen lykke. Det blev hans ulykke.

Det ligger helt uden for lignelsens intention at dvæle ved, at den rige viser medmenneskelighed, idet han med tanke på sine fem brødre søger at hindre, at de ender i samme pinestet som han. Pointen er klar nok. Brødrene har i deres liv, hvad deres rige bror også havde i sit liv, nemlig Moses og profeterne. Hører de dem, har de mulighed for at vende om, for Moses og profeterne har talt

klart om kærlighed til Gud og kærlighed til næsten. »Hvis de ikke hører Moses og profeterne, vil de heller ikke lade sig overbevise, selv om en står op fra de døde.« Den riges ønske om et specielt tegn afvises. Kræver man mere end ordet, har man allerede afgjort sig imod ordet.

Den rige mand og hans fem brødre bærer det fulde ansvar for, hvordan de vil forholde sig til det, Gud har sagt gennem Moses og profeterne. I deres budskab siges det klart, at man generøst skal dele ud af sin rigdom, ikke overhøre den nødlidendes skrig og ikke møde et råb om hjælp med isnende tavshed. Sådanne forhold laver Jesus ikke om på. Og man skal ikke vente på, at en opstår fra de døde og fortæller, hvad man skal gøre, før man kan begynde på at vise barmhjertighed og dele gavmildt ud af sin rigdom. Man skal høre, hvad der er sagt, og gøre derefter. Hører man ikke - og gør man ikke derefter - rammes man af Guds dom.

Der er visse tekster i Det Nye Testamente, som man - hvis man er ærlig - godt kunne have været foruden og ikke kan li'. Lignelsen om »Dommen over de rige der ikke vil høre« er en af dem. Vi maltrakterer den, hvis vi i fromhedens navn bruger den til at give udspekulerede svar på, hvordan forholdene er i en »mellemtilstand« efter døden. Vi bruger den rigtigt, hvis vi hører, hvad Gud kræver af os rige. Og gør derefter.

Vi skal til andre tekster for at finde ud af, *hvordan* vi kommer ind i Guds rige - og bliver frelst. For os - som lutherske og danske kristne, der har forstand på, hvad nåde er - er lignelsen over de rige, der ikke vil høre, en udfordring. En gang imellem taler Jesus unådigt om, hvad Gud kræver. Lukas, som gengiver lignelsen, mener åbenbart, at eftertiden også har brug for det.

Selv omkring en Grundlovsdag anno 1999.

KD 31/7-1999

TRO TIL TIDEN

Sikken en ødselhed!

9. søndag efter trinitatis,
Lukas 16, 1-9

AF KAI KJÆR-HANSEN

teol.dr.

Lignelsen om den såkaldte uærlige godsforvalter har givet fortolkere og præster mange grå hår i hovedet. Hvordan kan en bedrager være et forbillede for Jesu disciple? Han - godsforvalteren - afskediges på gråt papir på grund af ødselhed med sin herres ejendom. Og ikke nok med det. Som sin sidste handling - og for at redde sit eget skin - foranstalter han, at der rettes i kreditorernes gældsbevis, så de kommer til at skyldte hans herre mindre. Og dette bedrageri roses godsforvalteren så for!

Det er nu næppe bedrageriet, som manden roses for, men at han handler og sikrer sig mod den truende kata-

strofe. Når et menneske hører budskabet om Guds truende dom, skal det også handle klogt. En sådan pointe hører også med til Jesu budskab, altså talen om Guds truende dom og kravet til mennesker om at handle derefter. Forstået sådan er lignelsen et balancerende modstykke til lignelsen om den fortabte søn, som er fortalt umiddelbart forud i kapitel 15.

Men man kan også forstå lignelsen om den uærlige godsforvalter netop som en fortsættelse af lignelsen om den fortabte søn - og hvor temaet er det samme: ikke dom, men nåde. Den fortabte søn ødslede sin formue bort i et udsvævende liv. Godsforvalteren ødslede sin herres ejendom bort. I beretningen om den fortabte søn viser faderen ødselhed ved at løbe sin søn i møde, falde ham om halsen og kysse ham. Hvilken ødselhed med tilgivelse og nåde fra faderens side.

Sådan er Gud mod syndere!

Gad vide, om beretningen om den såkaldte uærlige godsforvalter ikke er et appendix hertil? En beretning om mennesker, der ødsler deres liv bort - det der tilhører Gud - og hvor

Gud alligevel - trods alt - er ødsel med sin tilgivelse og nåde.

Der var nemlig engang - siger Jesus efter denne tolkning - en rig godsejer. Han var retfærdig og retskaffen, men også mild, og han havde et godt omdømme blandt folk, som havde stor gæld til ham. Han får underhånden at vide, at hans godsforvalter ødsler hans ejendom bort. Hans retskaffenhed siger ham, at godsforvalteren skal straffes og sendes i fængsel. Men han lader nåde gå for ret. Ganske vist afskediges godsforvalteren på stedet, men hans herre undlader at indlede en retssag, der kunne have sendt godsforvalteren i fængsel. Godssets herre gør ikke krav på godtgørelse for sine tab, og han har ikke travlt med at udbasunere i landsbyen, at han har afskediget sin godsforvalter.

Over for sin herre forsøger godsforvalteren ikke at undskyldte sig. Han erkender, at det er retfærdigt, at han afskediges. Men han har også forstået signalet, det nemlig, at han har en mild og nådig herre. Hans herre kunne jo have fået ham i fængsel.

Nu må jeg prøve min herres nåde - hvor langt rækker den egentlig, siger godsforvalteren. I landsbyen er det endnu ikke blevet kendt, at han er afskediget. Han indkalder nogle skyldnere til et møde. Han agerer, som om han stadig handler på sin herres vegne. Skyldnerne er derfor ikke medskyldige i bedrag. Nedskrivningen af gælden ser de som nåde og godhed fra deres herres side - formidlet af godsforvalteren.

Du skylder 100 ankre olie, siger han til en. Her er dit gældsbevis, siger han så. Husk, jeg handler på min herres vegne. Skriv 50. Min herre er en nådig herre!

Du skylder 100 tønder hvede, siger han til en anden. Husk, jeg handler på min herres vegne. Skriv 80. Min herre er en nådig herre!

Herefter tager godsforvalteren mod til sig og gør, hvad hans herre har forlangt af ham: han går hen til ham, lægger gældsbeviserne på bordet: de er overstregede, og der står et mindre beløb end tidligere.

Fra landsbyen høres nu musik. Man fester over den nedskrevne gæld

og over, at man har en så mild herre oppe på godset. Og herren forstår sammenhængen mellem de nedskrevne gældsbeviser og musikken fra landsbyen.

Skal han gå ned i landsbyen, få musikken til hans ære stoppet og forklare sagens rette sammenhæng? Når alt kommer til alt, så er han jo mild. Opskriver han nu beløbet på gældsbeviserne til de rette tal, vil han kun fremkalde vrede. Og han vil ikke længere have det ry, at han er den milde.

Du har vundet, siger han til sin godsforvalter. Du handlede klogt. Du stolede på min gavmildhed. Og Jesus siger: denne verdens børn handler langt klogere over for deres egne, end lysets børn gør.

For lysets børn glemmer alt for ofte, at Gud er ødsel med tilgivelse.

Følges denne tolkning, skal man skrive »Herren« i vers otte med lille »h« - og forstå det som et udsagn af godssets herre - og lade vers ni være optakten til det næste afsnit, som i sig selv danner optakt til lignelsen om den rige mand og Lazarus.

KO 25/9-1999

TRO TIL TIDEN

At finde sin plads

17. søndag efter Trinitatis,
Lukas 14, 1-11

AF KAI KJÆR-HANSEN
theol.dr.

Hvis man som kristen skal få noget som helst positivt - eller opbyggeligt - ud af Jesu kritik af sin tids farisæere, må man selv indtage farisæerens plads. Indtager man ikke denne plads, gør man sig selv sårbar og bliver meget let »en farisæer« i dette ords almindeligt brugte betydning: en selvretfærdig hykler, som under dække af fromhed kun har sig selv for

øje. Og dermed har man sat sig selv på Guds plads.

I dagens tekst er Jesus kommet ind for at holde måltid hos en af de ledende farisæere. Det er sabbat, og det kommer hurtigt til et sammenstød. Jesus gør godt ved at helbrede en mand. Farisæerne, der kritiserer Jesus for at bryde sabbatten, sættes på plads af ham. Kærligheden udskylder nemlig ikke en god og rigtig handling til næste dag. Det er lektien, som den tids farisæere skulle lære. Men lur mig om vor tids farisæere - det vil sige *os kristne* - har lært den lektie. At påstå at det kun var farisæere på Jesu tid, der havde det problem, og at vi kristne i dag lever ifølge lektien - det skal der meget farisæisk mod til. Så er det bedre at gøre som de tilstedeværende farisæere. De vælger i det mindste at tie og angiver

med deres tavshed, at de er blevet udfordret.

Og så fortsætter Jesus med en lignelse, da han ser, hvordan de indbudte gæster udvælger sig de fornemste pladser ved bordet. Lignelsen synes at dreje det sig om bordskik ved et orientalsk bryllup. Hver og en ønsker en plads ved højbordet så tæt på værten som muligt. Men glem ikke - siger Jesus - det er værten, der bestemmer. Det er flovt, hvis man har indtaget en af de øverste pladser, og så af værten bliver beordret til at flytte til en af de nederste pladser. »For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.«

Gad vide om ikke denne tekst af gode kristne farisæere er blevet brugt som etikette for god bordskik blandt kristne. Men det er nu ærgerligt at re-

ducere Jesus og hans forkyndelse til en Emma Gad.

Den bedste illustration af meningen med teksten giver Jesus selv med den berømte lignelse om farisæeren og toldereren. Han, der sætter sig øverst ved bordet, det er farisæeren i templet, som hverken kan takke Gud for hans gaver eller vil tigge Gud om nåde. Han, der sætter sig på den nederste plads, det er toldereren, der knap nok tør henvende sig til Gud, og når han gør det, tigger han om nåde. Også lignelsen om farisæeren og toldereren slutter med ordene: »For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes« (Luk 18,14).

Ordene findes også i Det gamle Testamente. At »ophøje« er noget, Gud gør. Når Gud ophøjer, så forløser han, frelser.

Lignelsen taler om bordskik, men lignelsens mening drejer sig om frelse. Den, der ophøjer sig selv, er den, der betragter sig som retfærdig i sig selv. Den, der ydmyger sig selv, det er den, der bøjer sig for Gud og efterfølgende lader Gud frelse sig.

Dagens tekst begynder med at fortælle, at Jesus holdt måltid hos en af de ledende farisæere. Med den gestus viste Jesus, at der var håb for den farisæer.

Så er der også håb for os andre farisæere 2000 år efter - hvis vi kan lære at takke Gud for hans gaver og tigge ham om nåde.

Når man over for Gud takker og tigger - og tigger og takker - har man sat sig på den rigtige plads.

Eller bedre: er blevet sat på plads af Gud.

TRO TIL TIDEN

Den gode hyrde som dommeren

Sidste søndag i kirkeåret
Matt. 25,31-46.

AF KAI KJÆR-HANSEN
teol.dr.

Kirkeårets sidste søndag er blevet kaldt domssøndagen. Som en orientalsk hyrde om aftenen skiller fårene fra de uregerlige bukke, sådan skal Menneskesønnen Jesus gøre det, når han kommer i sin herlighed. Den gode hyrde - Jesus - er også den retfærdige hyrde, dommeren. Fårene repræsenterer dem, der har gjort godt mod andre, mens bukkene repræsenterer dem, der har gjort mere godt mod sig selv end mod andre, ja, ikke engang har opdaget, at andre havde brug for deres hjælp. De sidste får evig straf, de første evigt liv. Forta-

belse eller frelse. En tredje mulighed giver domssøndagens ord ikke.

En overfladisk læsning af teksten kunne få en til at mene, at mennesker tilsiges evigt liv, når de gør godt mod de sultende og tørstende, de fremmede og forfrosne, de syge og de fængslede. Budskabet i teksten skulle så være, at Gud møder os i vort nødlidende medmenneske, som der så skal vises praktisk næstekærlighed imod, og alt afhængig af hvordan vi handler mod vort medmenneske, skal dommen over Jesu disciple - og dermed den kristne kirke - være. Nogle har endog hævdet, at der slet ikke tales om - eller til - disciplene, men om hedninger, der ikke har hørt evangeliet, og som henholdsvis frelses eller fortabes, alt efter om de har vist nødlidende mennesker velgerninger eller ej.

En sådan forståelse når imidlertid ikke ind til nerven i Jesu budskab og kommer da også på kollisionskurs med hovedbudskabet i Jesu forkyndelse.

Langt bedre er det at rette opmærksomheden imod, hvem Jesus sigter til, når han taler om »disse mine mindste brødre«, som der enten gøres godt imod, eller som ignoreres. Hvem tænker Jesus på? I udsendelsestalen, som Matthæus skriver om i kapitel 10, findes et nærbeslægtet udtryk på Jesu læber, nemlig »disse små«. I disciplertalen i kapitel 18 defineres »disse små« som mennesker, der tror på Jesus.

Jesu »mindste brødre« er altså hans disciple, »de små« er hans medarbejdere, som han udsender som sine repræsentanter. I udsendelsestalen er det et hovedsynspunkt, at disciplene repræsenterer Jesus, og at de, der tager imod disciplene, tager imod Jesus. Med andre ord: den konkrete måde, folk forholder sig til disciplene på, røber deres forhold til Jesus.

Når kongen i domssøndagens tekst siger til dem, der lignes med fårene: »Alt, hvad I har gjort mod en af disse mindste brødre, det har I

gjort imod mig«, er meningen altså den, at når mennesker har gjort velgerninger imod Jesu udsendinge, har de dermed vist, at de har taget imod den frelse, som Jesus rækker dem gennem sine disciple.

Og når kongen siger til dem, der sammenlignes med bukkene: »Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig«, tænkes der på mennesker, der har ignoreret den frelse, Jesus tilbyder gennem sine disciple ved ikke at yde dem hjælp.

Folks forhold til Jesu udsendinge viser, hvordan de stiller sig til Jesus selv og den frelse, han tilbyder.

Forstået sådan fører afsnittet om verdensdommen i domssøndagens tekst ikke ind i en kras gerningsretfærdighed. Afsnittet bekræfter derimod det nytestamentlige vidnesbyrd om, at frelse og evigt liv er en gave, der skænkes ved tro på Jesus.

Når dette er gjort klart, er der al mulig grund til at understrege, at domssøndagens tekst ikke kan bru-

ges som undskyldning for ikke at komme en nødlidende menneskehed til undsætning. Der er i denne forbindelse nok af andre tekster fra både Det Gamle og Nye Testamente at henvise til, tekster som udfordrer til medlidenhed mod de sultende og tørstende, de fremmede og forfrosne, de syge og de fængslede - en medlidenhed, som ikke blot kommer til udtryk i ord, men i aktiv handling.

Som god jøde gentog og bekræftede Jesus nemlig Moses ord: »Du skal elske din næste som dig selv.« Men det er ikke den sag, der er i fokus i domssøndagens tekst.

I teksten på kirkeårets sidste søndag er der ikke sat spørgsmålstegn ved, om Jesus er den gode hyrde. Men den gode hyrde er også dommeren. I Jesu forkyndelse udelukker de to forhold ikke hinanden.

Gad vide, om vi som kristen kirke, her kort tid før vi skal skrive år 2000, tør fastholde begge forhold - og lade os tilsige af dem?